

2538

2577

Rok XVII.

y2912
e2337

N2B/C 31609

Zeszyt 13

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-go i 30-go

Redaktor:
Dr. Stefan Bartoszewicz

Wydawca:
Krajowe Towarzystwo Naftowe

Sokolnicki & Wiśniewski

Fabryka elektrotechniczna i Zakład instalacyjny

Adres telegr.: Grom Lwów **Lwów** Fabryka przy ul. Na Błonie 1. 38

Biurowe główne: Lwów, Słowackiego 1. 18. — Filia w Krakowie: Bracka 1. 8.

Wyrób artykułów elektrotechnicznych

Budowa całkowitych stacyj elektrycznych. Przenoszenie siły i zastosowanie energii elektrycznej w przemyśle i gospodarstwach rolnych.

Dla kopalnictwa nafty:

Druty w izolacji miniowej i asbestowej uznane i objęte przepisami Urzędu Górn.

Przewodniki izolowane i gołe miedziane Tow. akc. Felten & Guilleaume we Wiedniu (wyłączna repr.)

Motory zwykle i szczelnie zamknięte, zabezpieczone przeciw dział. gazów.

Budowa gromochronów na zbiornikach, własnego systemu uznanego przez Tow. Asekuracyjne.

Armatury szybowe pomysłu inż. Postępskiego wzór własny, prawnie ochroniony.

Skrzynki rozdzielcze szczelne na wyłącznik i bezpieczniki.

Dostawa wszelkich materiałów instalacyjnych.

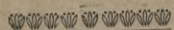

Tow. udział. dla techniki głębokich wierceń i budowy motorów

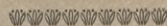
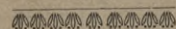
TRAUZZL & Co.

przedtem FAUCK & Co.

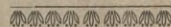
WIEDEŃ IV./2., WIEDENERGÜRTEL Nr. 2. HEUGASSE 80.

Zastępca na
Galicyę i
Bukowinę
Marek Seemann
w Drohobyczu
Skład w Borysławiu

Przyjmujemy zle-
cenia wykonywa-
nia w naszym za-
rządzie **wier-**
ceń do możliwie
największej głę-
bokości i pod da-
leko sięgającą
gwarancją.

Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych

dla wszelkich systemów wierceń tak ręcznych jak i maszynowych.

Specjalności! Żurawie wiertnicze szybkoudarowe „Rapid“ o systemie płuczkowym w połączeniu z naszym patent. wierceniem rdzeni i automatycznym wydzwigiem tychże zapomocą t. zw. odwrotnej płuczki.

Części żelazne do wahacza (balansu) kanadyjskiego z samoprężnym popuszczadłem do dokładnego popuszczania lub podnoszenia świdra w czasie wiercenia (według policyjno-górnich przepisów z r. 1904, § 31).

Patentowe rozszerzacze (Nachnahmebohrer) znacznie ulepszone.

Hydrauliczne obcinacze (noże) rur. Pod względem pewności i dokładności w użyciu przewyższają wszystkie inne dotychczas znane tego rodzaju instrumenty. Obcięcie rury bez względu na jej dymensję uskutecznia się w ciągu kilku minut.

Wielokrążki o specjalnej konstrukcyi dla celów wiertniczych. Dopuszczalne obciążenie powyżej 50.000 kg.

Raki dające się z najbardziej wklonowanej pozycyi zluźnować i wydostać, gdy rury nie idą, i t. d. i t. d. i t. d.

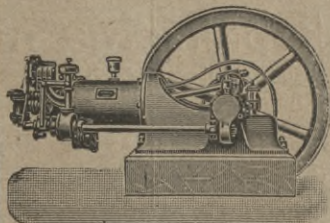
Najwyższe odznaczenie na międzynarod. wystawie w Bukareszcie w r. 1906.

DYPLOM HONORÓWY I ZŁOTY MEDAL.

Oddział budowy motorów

Motory gazowe przy użyciu gazu ziemnego do popędu żurawi wiertniczych i do oświetlenia elektrycznego.

Motory benzynowe do popędu żurawi pompowych.

Oddział budowy motorów

Lokomotywy o popędzie zapomocą motorów benzynowych, spirytusowych i naftowych — nader praktyczne do różnego rodzaju kolejek.

Zastępca dla oddziału bud. motorów: **MAURycy GOLDSECKAG-GLAŻOWSKI**
Łwów, ul. Grodecka l. 42.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-ego i 30-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 13.

Sanacya przemysłu naftowego. — Zmiana przepisów o przechowywaniu i transportowaniu olei mineralnych. — Regulamin Rady naftowej przy c. k. galicyjskiem Starostwie górniczem. — Z Borysławia. Przemysł naftowy w Stanach Zjednoczonych Ameryki w roku 1908. — Wiadomości z targu ropnego. Kronika.

Sanacya przemysłu naftowego.

Komisya gospodarcza Izby posłów obradowała dnia 7. b. m. nad projektem rządowej ustawy, dotyczącej środków sanacyi przemysłu naftowego, a której treść podaliśmy czytelnikom w poprzednim numerze „Nafty“. Ze względu na ważność spraw dyskutowanych, uważamy za stosowne podać przebieg obrad na tem posiedzeniu.

Obradom komisji przewodniczył pos. Dr. Ellenbogen; ze strony rządu obecnym był minister skarbu Dr. Biliński oraz przedstawiciele innych ministerstw. Zastępcy rządu przedstawili obecną sytuację galicyjskiego przemysłu naftowego oraz środki zmierzające do jego sanacyi. Wskazywali, jak potrzebnem było, aby przez wnieszenie się rządu udaremnić układ Krajowego Związku producentów ropy z amerykańskimi. Przedstawiciele ministerstw oświadczyli się również kategorycznie za koncesyonowaniu poszczególnych działów przemysłu naftowego.

W odpowiedzi przedstawicielom rządu oświadczył poseł Dr. Diamond, że w zupełności zgadza się z rządem o ile chodzi o budowę państwowych rezerwoarów i prowadzenie tychże w państwowym zarządzie,

sprzeciwia się jednak stanowczo wydzierzawianiu zbiorników Krajowemu Związkowi producentów ropy. Mowca omawiał następnie kwestyę amortyzacyi kapitału zakładowego, o której terminie przedłożenie rządowe nie wspomina. Żąda wreszcie, by państwo wzięło również w swój zarząd interes transportowy i magazynowy.

Minister Dr. Biliński zanurza, że akcyę rządu trzeba podzielić na dwie kategorie. To, co jest zawarte w obecnym projekcie ustawy, wynikło z poczucia potrzeby stworzenia jakiegoś nagłego środka, którego stanowczo żąda obecne przesilenie w przemyśle naftowym. Pomimo zeszłorocznej energicznej akcyi zarządu kolei państwowych, produkeya obecnie tak się wzmogła, że założony podówczas Związek producentów ropy, nie byłby teraz faktycznie w stanie uczynić zadość przyjętym zobowiązaniom. W tej niepomyślnej sytuacji nawiązał Związek producentów układy najpierw z rafinerami austriackimi, a dopiero gdy próba porozumienia się z nimi zawiodła, rozpoczął pertraktacye z amerykańskimi. Rząd dowiedziawszy się o tem, w tej chwili rozpoczął energiczną akcyę, ale nie kierował się w tym wypadku nienawiścią wobec kapitału amerykańskiego, lecz prze-

ciwnie chętnie widziałby angażowanie się kapitałów zagranicznych w przemyśle monarchii. Rząd jest obowiązany do strzeżenia rodzimego przemysłu, musiał więc przeszkodzić układom Związku producentów z rafinerami, gdyż dojsie do skutku takiego układu byłoby narażo wielce na szwank tak interesy producentów jak i rafinerów.

Mowca omawia następnie najważniejsze punkty układu wstępnego, zawartego z amerkauami, o ile treść jego doszła do publicznej wiadomości.

Wobec grożącego niebezpieczeństwa starał się mowca najpierw wciągnąć w ten interes kapitał prywatny. Długo ciągnące się układy zakończyły się żądaniem prywatnego kapitału, by rząd udzielił mu daleko idącej gwarancji.

Rząd postanowił więc przedłożyć odpowiedni projekt ustawy do uchwały parlamentowi i podjął na nowo rokowania, mające na celu zbliżenie wzajemne austriackich producentów obu kategorii. Rokowania te zostały uwiecznione pomyślnym skutkiem i dozwoliły rządowi zrehabilitować projekt odnośnej ustawy w takim brzmieniu, że przewidziano w niem z jednej strony budowę rezerwoarów na koszt rządu, z drugiej strony zarządzone na razie, wobec braku innych środków sanacyjnych, pewne ograniczenia przez utworzenie przymusu koncesyjnego.

Rząd działał nie tylko z myślą przeciw inwazji kapitału amerykańskiego, lecz chciał także dać opiekę drobnym producentom, którym już nieraz krajowy kapitał dał się porządnie we znaki. Odnośnie do kwestji prowadzenia rezerwoarów w państwowym zarządzie, zauważa minister skarbu, że rząd był zdania, iż będzie miał wolny wybór między prowadzeniem ich we własnym zarządzie a wydzierżawieniem ich, oraz sądzi, że byłoby bardzo celowem oddać zarząd tych rezerwoarów jakiemu przedsiębiorstwu, jak np. galicyjskiemu Bankowi Krajowemu.

Co się tyczy koncesjonowania przedsiębiorstw naftowych, oświadczył minister skarbu, że wszystkie odnośne przepisy, zawarte w obecnem przedłożeniu rządowem, są pierwszym etapem w kwestji monopolowej, którą obecnie rząd dokładnie studyjuje. Odnośnie do

należytości, to rząd będzie starać się z jednej strony o odpowiednie oprocentowanie i amortyzację kapitału (w każdym jednak razie nie w przeciągu 5 lat), z drugiej strony o zabezpieczenie dostawy dla państwowych kolei kontraktowych ilości ropy.

W końcu prosi minister skarbu o przyjęcie rządowego projektu ustawy.

Po przemówieniu Dr. Bilińskiego rozwinęła się ożywiona dyskusja.

Szef sekeyi w ministerstwie robót publicznych Homann zauważa najpierw, że Krajowy Związek producentów ropy został utworzony pod presją nadzwyczajnie niepomysłnej sytuacji w przemyśle naftowym, a deruta cen na galicyjskim targu ropnym byłaby z pewnością o wiele większą, gdyby nie przyszło do założenia rzeczónego Związku. Siła Krajowego Związku producentów ropy polegała w udzielaniu zaliczek na magazynowane ilości ropy. W chwili jednak, kiedy znowu nastaną normalne ceny ropy, zaginie i siła Krajowego Związku i niebezpieczeństwo, że stanie się zawiązką kartelu. Odnośnie do planowanej budowy rezerwoarów, oświadcza mowca, że rząd zamierza na razie zbudować ziemne zbiorniki o pojemności 45.000 cystern a rezerwoary żelazne o pojemności 15.000 cystern. Koszta budowy jednego żelaznego zbiornika wynosiłyby około 150.000 Koron, koszt budowy jednego rezerwoaru ziemnego 45 do 46.000 Koron. Pomimo znacznej różnicy w cenie kosztów budowy, musi się wielką wagę przywiązywać do zbiorników żelaznych, ponieważ one są przenośne i że zachodzi możliwość, iż produkcja ropy będzie przesunięta z Tustanowic na wschód. Dalsza korzyść z budowy zbiorników żelaznych polega na tem, że te rezerwoary mogą być budowane także i w porze zimowej. Rozumie się samo przez się, że rezerwoary będą budowane tylko stosunkowo do wydatności otworów wiertniczych, rząd w żadnym wypadku nie da wywierać na siebie żadnej presji i tylko w razie rzeczywistej potrzeby przystępywać będzie do budowy rezerwoarów. Powstał dalej plan, aby t. zw. ropę państwową w ilości 60.000 cystern zamagazynować w zbiornikach Krajowego Związku producentów ropy, a dalsze 60.000 cystern umieścić w no-

wych państwowych rezerwoarach. Co się tyczy zarządu magazynami, to należy jeszcze rozważyć, czy państwo byłoby w stanie zarządzać nimi tak racjonalnie, jak osoba prywatna. Nie ulega kwestyi, że odnośny urzędnik państwowy musiałby posiadać odpowiednie wiadomości i doświadczenie, jest jednak możliwem, że cała manipulacja przy ewentualnym zarządzie wymagałaby większego nakładu i większej ilości sił pomocniczych, niż przy zarządzie prywatnym.

Szef sekcji w ministerstwie rolnictwa Zaleski, oświadcza, że zarząd państwowych domenów rozporządza w okolicy Tustanowie dostateczną ilością gruntów, na których mogłyby być zbudowane zbiorniki na ropę. Również i 30 nowych zbiorników Krajowego Związku producentów ropy stanie na gruntach państwowych, a powyższy Związek zawarł już z zarządem dóbr państwowych kontrakt na 20 lat.

Posel dr. Kolischer zauważa, że często powtarzające się przesilenie w przemyśle naftowym wywołuje pośrednio ustawa, uważająca właściciela gruntu równocześnie za posiadacza olejów, znajdujących się na jego terenie. Oświadcza się również za budową zbiorników, i żąda, by budowa tychże została rozdana w drodze ofertowej. Mowca ubolewa, że zarząd dóbr państwowych w ostatnich czasach puścił w dzierżawę większą ilość terenów dla poszukiwania ropy prywatnym przedsiębiorstwom.

Po przemówieniach posłów: Zaruskiego i Wityka, zabrał powtórnie głos minister skarbu Billiński i oświadczył, że rząd nie będzie miał nic przeciwko temu, że projekt ustawy zostanie zmieniony w tym duchu, że przyszłe rezerwoary ma prowadzić państwo we własnym zarządzie. Związkowi producentów udzielono pozwolenie na magazynowanie 60.000 cystern ropy kolejowej, w tym celu, aby ułatwić porozumienie pod względem ceny na naftę między producentami a rafinerami. Wskutek tego kontraktowa dostawa ropy dla kolei miałaby być zapewniona.

Szef sekcji Zaleski wyjaśnia, że ministerstwo rolnictwa wydzierżawiało państwowe tereny pod eksploatację nafty wtedy, kiedy jeszcze mowy nie było o hyperproduk-

cyi. Wobec terażniejszej sytuacji w przemyśle naftowym, nie będzie na razie ministerstwo zawierać odnośnych umów.

Po przemówieniach posłów: Diamanda, Lichta oraz referenta ustawy Dr. Głabińskiego, przyjęto projekt ustawy rządowej z temi zmianami, że amortyzacja kapitału zakładowego powinna nastąpić w przeciągu ośmiu lat, oraz że mające być zbudowane zbiorniki będą prowadzone w państwowym zarządzie.

Na referenta ustawy w pełnej Izbie wybrany został poseł Dr. Bataglia.

Zmiana przepisów o przechowywaniu i transportowaniu olei mineralnych.

Przepisy o przechowywaniu i transportowaniu olei mineralnych, zawarte w rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 13. kwietnia 1901 r., mają uleść zmianie.

Wykonywanie tych przepisów natrafia w praktyce na wielkie trudności, to też ministerstwo zwróciło się do Izby handlowych z prośbą o zebranie opinii kół interesowanych co do zmiany tych przepisów, przez co zwraca uwagę na następujące braki obecnego rozporządzenia:

„Przedewszystkiem badania zapalności olejów mineralnych zapomocą probierzy naftowych Abla dotychczas nie dało się przeprowadzić. Skutkiem tego przewidziany w § 2 rozporządzenia podział olejów mineralnych na dwie klasy stosownie do tego, czy przy stanie barometrowym 760 mm już za ogrzaniem do mniej niż 21 stopni termometru stustopniowego wydzielają pary zapalne czy nie, przynajmniej częściowo jest pozbawiony praktycznego znaczenia, tak, że niektóre przepisy rozporządzenia nie mogą być weale stosowane.

„Za wadę rozporządzenia uważa się następnie to, że przepisy o magazynowaniu olejów mineralnych są zbyt surowe i mieszczą w sobie wymagania, które w rzeczywistości trudno dają się spełnić, że brak osobnych przepisów, dotyczących olejów smarowych, których traktowanie podług zasad, ocowią-

zuających względem reszty olejów pierwszej klasy lub choćby tylko drugiej klasy, niezem nie da się usprawiedliwić i że w końcu przepisy o pakowaniu olejów mineralnych są nie wystarczające.

„Wobec tego okazuje się nieodzowna konieczność reformy rozporządzenia ministeryalnego.

„Reforma ta miałaby przede wszystkim na celu usunięcie braków obowiązkowego rozporządzenia i wydanie norm, któreby odpowiadały faktycznym stosunkom i których stosowanie nie natrafiałoby na praktyczne trudności.

„Samo usunięcie braków obowiązującego rozporządzenia ministeryalnego jednak nie uczyniłoby jeszcze zadość ani istniejącym stosunkom i potrzebom handlu i przemysłu ani wymogom bezpieczeństwa publicznego. Istnieje bowiem cały szereg kwestyi, których wprowadzenie samo rozporządzenie bezpośrednio nie dotyka, które jednak z jego treścią tak ściśle są związane, że przy rewizyi rozporządzenia nie mogą być pominięte.

„Przedewszystkiem należy tu często podnoszone żądanie oznaczenia minimalnego punktu zapłonicia nafty, kwestya wydania przepisów, dotyczących opalania ropą, która w ostatnich czasach stała się aktualną, unormowanie ruchu wozów tankowych (Tankwagen) i wydanie przepisów o prowadzeniu ruchu i o bezpieczeństwie w rafineryach olejów mineralnych.

„Podobnie należałoby dokładnie zbadać, jakie znaczenie ma używanie naczyń ogniotrwałych i bezpiecznych do przechowywania i przewozu olejów mineralnych i jakie z tem łączą się skutki wedle przepisu rozporządzenia ministeryalnego z r. 1901.

„Szczególnie ważne jest pytanie, czy wydać się mające nowe przepisy, podobnie jak obowiązujące dotychczas rozporządzenie mają być rozszerzone także na obrót innymi łatwo zapalnymi płynami, jako to: spirytus, eter i t. p.“

Krajowe Towarzystwo naftowe zapytane przez Izbę handlową lwowską o opinię w tej sprawie, wyraziła swą opinię w piśmie z dnia 18. czerwca, którego treść tutaj przytaczamy:

„Musimy przede wszystkim oświadczyć się za taką zmianą ministeryalnego rozporządzenia z dnia 23. stycznia 1901 roku Dz. u. p. Nr. 12, by ono w praktyce wykonywanem było, dotychczasowe bowiem rozporządzenie jest tylko martwą literą.

Przechodząc do poszczególnych paragrafów tego rozporządzenia, pozwalamy sobie wytknąć następujące usterki w niniejszym rozporządzeniu i pożądaną zmianę:

§ 1., który określa, co należy uważać za oleje ziemne, jest w stosowaniu terminologii nazwyczaj nieudolny. Przytoczone tam nazwy rozmaitych produktów destylacji nie są ani naukowe, ani w praktyce używane. Nie wiadomo, co rozporządzenie rozumie pod eterem naftowym lub esenją naftową i żaden praktyk z pewnością tego nie wie. Nie wiadomo dlaczego gazolina, która jest tylko specjalnym gatunkiem benzyny, figuruje jako coś odrębnego od benzyny. Żaden praktyk nie będzie wiedział, co to jest olej skalny rektyfikowany, natomiast każdy wie, że ropy (oleju skalnego) nie rektyfikuje się, tylko rektyfikuje się benzynę.

Terminologia więc produktów naftowych powinna być raz ustalona zgodnie z praktyką, aby nie figurowały jakieś mgliste nazwy, których dzisiaj nikt nie używa.

§ 2. mówi o podziale olei ziemnych na 2 klasy; podział ten może być zachowany.

Natomiast są bardzo niejasne i nie dają żadnego praktycznego znaczenia §§ 3—10 włącznie, które mówią o badaniu olejów za pomocą aparatu Abel-Testa. Aparat sam jest uznany prawie w całej Europie jako dobry i nadający się do badania olejów mineralnych pod względem zapalności; rozporządzenie przypisuje, kto ma badać aparaty i pouczać jak się z nimi obchodzić, ale nie mówi dość wyraźnie, kto ma tymi aparatami badać produkty naftowe, a wspomina tylko o organach, które Rząd ustanowi; jedynie w § 8 mówi, że w samych rafineryach mają badania przeprowadzać władze skarbowe. Otóż całe rozporządzenie ministeryalne bez ścisłego określenia, kto ma produkty naftowe badać i co ma zarządzić badający, jeśli znajdzie przy badaniu fałszywe przesunięcie klas olejów, a przede wszystkim całe rozporządzenie bez

zakupna odpowiedniej ilości aparatów dla organów, które badania mają przeprowadzać, jest tylko zabawką legistatyczną bez praktycznego znaczenia.

§ 8. rozporządzenia, który mówi o badaniu nafty rafinowanej lub półrafinowanej (?) w rafineriach w rezerwoarach przez władze skarbowe, winien być zniesiony o tyle, iż badać należy tylko produkty gotowe przed ich wysyłką z rafinerii, nigdy zaś półfabrykaty, których punkt zapalności po kompletnem oczyszczeniu, podgrzaniu i t. d. ulega zmianie; władze więc badając półfabrykaty, miałyby fałszywe wyniki; badanie w rezerwoarach byłoby wtedy tylko dopuszczalne, jeśli w rezerwoarze danym zawarty jest produkt gotowy i z niego wprost odbywa się napełnianie cystern lub beczek, przeznaczonych do wysyłki.

§ 11. mówi o urządzeniach rafinerij, ale tak ogólnikowo, iż właściwie nie mówi. Samo urządzenie rafinerii, oddalenie budynków i pojedynczych urządzeń od siebie winno być unormowane osobnymi, bardzo obszernymi przepisami (a nawet takie przepisy przy uzyskiwaniu koncesyj na rafinerie istnieją) i te przepisy nie powinny mieć nic wspólnego z obrotem i przechowywaniem olejów mineralnych. W tych przepisach powinno być zawarte także, czego dotąd niema, postanowienie o kierownikach rafinerij, gdyż wedle obecnie obowiązującej ustawy kierownikiem rafinerii może być każdy „trzeźwy“ człowiek, gdy tymczasem zwykły „palacz“ musi już mieć odpowiedni egzamin.

Następne paragrafy, dotyczące się przewozu olei mineralnych, są zawarte w odnośnych przepisach kolejowych lub okrętowych.

Co się tyczy przechowywania olejów mineralnych, to musimy zwrócić uwagę, iż § 24. rozporządzenia, który mówi o lokalach cząstkowej sprzedaży, jest zbyt ostry; jeśli lokal cząstkowej sprzedaży jest należyte urządzone i jest wyłącznie lokalem cząstkowej sprzedaży nafty, przechowywanej w naczyniach metalowych, kurkiem zaopatrzonych, to ilość olejów pierwszej i drugiej klasy, którą przechowywać można, należałoby podnieść przynajmniej do 50 i 500 kg, gdy w handlach, gdzie oprócz nafty sprzedaje się

i inne rzeczy, ilość nafty powinna być jak najmniejsza, a benzyna zupełnie wykluczona.

Bardzo ważną byłaby kontrola w lokalach cząstkowej sprzedaży nad handlem naftą zapalną, która należy do olejów mineralnych pierwszej klasy. Nafta zapalna, którą fabrykuje często sam handlarz przez zmieszanie oleju solarowego z benzyną, nie powinna wogóle w handlu istnieć, gdyż ona spowoduje najczęściej nieszczęśliwe wypadki; taka kontrola jest jednak możliwą tylko wtedy, gdy będzie rzeczywiście jakaś władza, zaopatrzona w aparat Abel-Testa, powołaną do kontroli składów i lokali cząstkowej sprzedaży nafty.

Pomijamy już okoliczność, że handlarz przez mieszanie oleju solarowego (nie podlegającego podatkowi) z benzyną i wytwarzanie sztuczne nafty zapalnej, ukróca skarb w jego dochodach z podatku konsumcyjnego.

Będąc w zasadzie za podziałem olei mineralnych na dwie klasy (olei zapalnych i niezapalnych w normalnej temperaturze), sądzimy wszakże, że w nowych przepisach należałoby wprowadzić jeszcze trzecią kategorię produktów zapalnych wyżej 100—150 stopni Celsjusza, do tej kategorii należałoby smary wszelkiego rodzaju i tę kategorię należałoby albo zupełnie wyłączyć z odnośnych przepisów albo stworzyć dla nich co do przechowywania i transportowania przepisy o wiele mniej surowe; natomiast łatwo zapalne płyny, jak eter i spirytus, choć nie należą do olei mineralnych, podporządkować pod istniejące przepisy o olejach mineralnych pierwszej klasy.

Kwestya wydawania osobnych przepisów o opalaniu ropą stała się rzeczywiście aktualną, wymaga jednak wielkiego rozgraniczenia zależnie od tego, czy chodzi tutaj o opalanie w zakładach przemysłowych, czy o opalanie kotłów parowych, które dla instalacji elektrycznej lub centralnego ogrzewania są umieszczone w mieście przy samych budynkach mieszkalnych, czy wreszcie chodzi o opalanie mieszkań. Dokładne przepisy pod tym względem może opracować tylko ankietą fachowców.

Co się tyczy unormowania ruchu wozów tankowych, to jesteśmy zdania, że rozwojenie

nafty, a więc olejów mineralnych drugiej klasy czyli niezapałnych w normalnej temperaturze, w cysternach żelaznych zamkniętych, opatrzonych kurkiem do spuszczenia, co jest praktykowane w Ameryce jak i w całej Europie, mogłoby być dozwolone i u nas“.

Regulamin Rady naftowej

przy c. k. galicyjskiem Starostwie górnictwem

(Uchwalony na pierwszym posiedzeniu, odbytem we Lwowie 22. czerwca 1909 r.).

§ 1. Czynności Rady odbywają się na posiedzeniach niepublicznych.

§ 2. Przewodniczący (Starosta górniczy lub jego zastępca) zwołuje Radę:

a) w miarę potrzeby, ale przynajmniej raz w roku kalendarzowym,

b) na posiedzenie nadzwyczajne, jeśli tego zażąda przynajmniej sześciu członków. W tym wypadku ma nastąpić zwołanie Rady w ciągu 4 tygodni od wniesienia żądania.

§ 3. O mającem się odbyć posiedzeniu należy uawiadomić każdego członka z podaniem miejsca, dnia i godziny zebrania jak również porządku dziennego a to z reguły przynajmniej 8 dni naprzód.

§ 4. Przewodniczący (zastępca) może w razie potrzeby przybrać do obrad także innych znawców z poza grona Rady, między innymi także robotników i urzędników Władz górniczych lub innych urzędników administracyjnych dla udzielania informacji przy obradach.

§ 5. Radzie przewodniczy Starosta górniczy, lub w razie jego przeszkody, oznaczony przez niego zastępca.

§ 6. Przedmioty, nie objęte porządkiem dziennym (§ 3) mogą być poddane obradom i uchwałom — według uznania przewodniczącego — tylko w razie nagłości.

§ 7. Opinie i wnioski uchwalają obecni członkowie na podstawie głosowania

Za przyjętą uważa się tę uchwałę, za którą oświadczyła się większość głosów obecnych członków; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 8. O każdym posiedzeniu ma być spisany protokół, który ma zawierać:

a) Miejsce i datę posiedzenia,

b) nazwiska obecnych członków względnie innych znawców (§ 4.),

c) porządek dzienny,

d) wnioski i powzięte uchwały wraz z jej uzasadnieniem i wynik głosowania.

Protokół spisuje jeden z członków Rady przez przewodniczącego na ten cel uproszony, z reguły jeden z członków mianowanych przez ministra robót publicznych.

Protokół ma być podpisany przez prowadzącego pióro i — po ewentualnem sprostowaniu — także przez przewodniczącego.

Każdemu członkowi Rady należy doręczyć odpis protokołu.

§ 9. Członkowie, którym wedle §§ 8 i 9 statutu Rady (rozp. Min. robót publicznych z 31. sierpnia 1908 Dz. u. p. i rozp. kraj. dla Galicyi Nr. 109) należą się dyety i zwrot kosztów podróży z funduszu krajowego, mają swoje wykazy kosztów podróży przysłać w 14 dniach po posiedzeniu pod adresem, wskazanym w § 12.

We wykazach tych należy podać dni, za które policzono dyety i wyszczególnić kosztą podróży.

Przewodniczący Rady przysyła te wykazy Wydziałowi Krajowemu z prośbą o wyasygnowanie i wypłacenie należności wprost członkom za równoczesnem uwiadomieniem o tem Rady.

§ 10. Urzędnicy władz górniczych będący członkami Rady przekładają swoje wykazy kosztów podróży stosownie do obowiązujących przepisów, odnoszących się do zaliczania należności za podróże urzędowe wogóle.

§ 11. Czynności kancelaryjne Rady sprawuje Starostwo górnicze.

§ 12. Pisma przeznaczone dla Rady należy adresować do „Rady naftowej przy c. k. Starostwie górnictwem w Krakowie“.

§ 13. Dla spraw Rady prowadzi się w Starostwie górnictwem osobny protokół podawczy; odnośne akta przechowuje się również osobno.

§ 14. Wszystkie załatwienia mają być wydawane imieniem Rady naftowej i podpisywane przez przewodniczącego lub jego zastępcę.

Z Borysławia

piszą nam: „Dowodem, że rząd zaczyna nareszcie naprawdę interesować się galicyjskim przemysłem naftowym, który dotychczas traktował po macoszemu, ciągnąc z niego kolosalne zyski, jest urządzona przed kilkoma dniami wycieczka do Borysławia, przedstawiciele prawie wszystkich ministerstw, składająca się z 22 członków, pod przewodnictwem szefa sekcji ministerstwa robót publicznych, radcy Hohmanna, której celem było zapoznanie się ze stanem produkcji i magazynowania ropy, oraz obejrzenie i wyznaczenie terenu pod mające się budować zbiorniki rządowe.

Goście wiedeńscy przybyli dnia 10. bm. przedpołudniem z Drohobycza powozami do Modrycza, gdzie hr. Zamoyski i dyr. Błachowski oprowadzali ich po zbiornikach ziemnych Krajowego Związku producentów ropy, których typ uznano za bardzo dobry i korzystny dla magazynowania ropy, znacznie lepszy od zbiorników żelaznych, gdyż w tych ostatnich dłuższy czas magazynowana ropa, prawie zupełnie się odbenzynowuje, a więc traci nie tylko na wartości lecz i na ilości. Obejrzawszy cały kompleks zbiorników doskonale uszczelnionych i doprowadzonych do zupełnego porządku, oraz stawiane obecnie na tłóce modryckiej budynki przemysłowe Krajowego Związku, między innymi znajdujące się na ukończeniu stację odbiorczą z 12 miernikami wewnątrz, udano się na obiad do Truskawca. Po południu zawieziono gości do Kołpea, miejsca projektowanych zbiorników rządowych. Przygotowane tam już były doły próbne, można więc było dokładnie zbadać podkład. Skonstatowano, że teren ten jest pod zbiorniki wprost idealny, jakiego dotychczas w okolicy Borysławia nie znaleziono. Żadnego szutru, wody, ani śladu, tylko tłusta ziemia, nie przepuszczająca ropy, a zatem doskonale nadająca się do jej magazynowania.

Następnego dnia zwiedzali goście kopalnię, przejeżdżając cały pas naftowy od Borysławia aż pod Truskawiec. Wrażenie, odniesione przez nich z całej wycieczki, było bardzo korzystne, więc odjechali, pozostawiając liczne obietnice, które gdyby zechciano

spełnić, możeby nastały lepsze czasy dla naszego biednego przemysłu naftowego, przechodzącego już od dłuższego czasu straszną kryzys.

W Dobrohostowie rozpoczęto już próbne wiercenia. Mają tam po jednym szybie: Nafta, Karpaty oraz Galicya. Tow. Karpackie kładzie rurociąg z Dąbrowy do Dobrohostowa, jakoteż rozpoczęło budowę nowej drogi“.

Przemysł naftowy w Stanach Zjednoczonych Ameryki w roku 1908.

Kurt Pietrusky, Chikago.

(Ciąg dalszy).

Najżywsza czynność wiertnicza rozwinęła się w północnej części terenów naftowych Alluwe i Coody's Bluff, w okolicy Shallow sand. Tamtejszy piaskowiec ropny znajduje się z reguły w głębokości około 700 stóp, jednak bywają wypadki, że rezultaty wierceń okazują się już w głębokości 400 stóp. Małe stosunkowo koszty wiercenia dają pochop do dalszej działalności. Rurociągi okazały się tam, podobnie jak wokół Bartlesville, zupełnie nie wystarczające tak, że producenci ropy wniesli do gubernatora Haskell'a odpowiedni memoriał, na który otrzymali pomyślną odpowiedź.

Zawarto z tow. „Prairie Oil and Gas Co.“ układ, na mocy którego firma ta poprowadziła od granicy stanu Kansas do basenu Shallowsand ośmio calowy, a do basenu Hogshooter krótki 4 calowy rurociąg.

Z końcem roku sprawozdawczego natrafiono, na terenie naftowym w okolicy Morris, na szyb wybuchowy o dziennej produkcji 1400 beczek, który stał się powodem gorączkowych czynności wiertniczych o również świetnym rezultacie. Tow. „Gulf Pipe Line Co.“ przeprowadziło do tego pola boczny rurociąg. Z końcem roku sprawozdawczego było w Oklahoma 209 zaczętych szybów i 65 wież wiertniczych czyli razem było w tym stanie 276 niedokończonych szybów.

Możliwą dzienną zdolność produkcyjną całego pola naftowego w Midcontinent, można oszacować na 177.000 beczek w roku spr-

wozdawczym wobec 192.800 beczek z końcem przeszłego roku. Na poszczególne okręgi naftowe przypadają następujące ilości ropy:

Okręg	Dzienna prod. w beczkach:	
	w r. 1908	w r. 1907
Kansas	4.000	5.000
Osage	23.000	18.000
Cherokee shallow sand	58.000	40.000
„ — dee, sand . . .	32.000	38.000
Creek	50.000	88.000
Cleveland	3.000	8.000
Muskogee	3.000	1.000
Bald Hill	4.000	800
razem	177.000	192.800

To zmniejszenie ogólnej produkcji w r. sprawozdawczym można wytłumaczyć małą produkcją basenu Glenn, położonego w okręgu naftowym Creek, którego wydajność, po osiągnięciu punktu kulminacyjnego w roku zeszłym, obecnie z każdym dniem coraz więcej się obniża.

Obraz rzeczywistej produkcji oraz zapotrzebowania w roku sprawozdawczym, daje poniższa tabelka zestawiona na podstawie raportów tłoczenia tow. „Prairie Oil - Gas Comp.“

Miesiąc:	Rzeczyw. produkcja beczek	Zapotrzebowanie beczek
Styczeń	2,914.843	2,332,098
Luty	2,773.592	2,005.285
Marzec	2,985.697	1,994.992
Kwiecień	2,979.844	1,941.284
Maj	2,787.426	1,987.341
Czerwiec	2,395.326	2,162.762
Lipiec	2,950.757	2,326.765
Sierpień	2,858.651	2,353.609
Wrzesień	2,674.265	2,705.831
Październik	2,773.996	2,297.333
Listopad	2,620.725	2,310.282
Grudzień	2,851.161	2,166.579
razem	33,260.282	26,284.023

W przeszłym roku ilość przetłoczonej przez tow. „Prairie Oil & Gas Co.“ ropy wynosiła 35,610.370 beczek, a ilość oddanej ropy 25,167.321 beczek. Inne towarzystwa rurociągowo oddały w ostatnim roku około 11 milionów beczek, a kolejną wysłano około 3,400.000 beczek. Na podstawie tych dat wynosiłaby ogólna produkcja 47,822.282 beczek, czyli po doliczeniu lokalnego zapotrzebowania i ilości zamagazynowanych przez samych producentów, — około 48¹/₂ milionów beczek. Ilości te przedstawiałyby się bezwątpienia o wiele okazałej, gdyby władze zajmowały trochę przychylniejsze stanowisko wobec firm rurociągowych. Zapasy tow. „Prairie Oil & Gas Co.“ wynosiły 1. stycznia 1909 roku 38,959,233 beczek. Do tej liczby trzeba jeszcze dodać zapasowe ilości innych firm tj. tow. „Gulf Pipe Line Co.“, „Texas Co.“ oraz samych producentów, a wtedy otrzymamy na łączną zapasową ilość ropy imponującą liczbę 50 milionów beczek!

Texas-Louisiana. Do właściwego naftowego pola t. zw. „Golf“ należą oprócz Louisiany tylko jeszcze następujące okręgi, położone w północnej części stanu Texas: Humble, Spindletop, Saraloga, Batzon, Sour Lake, Markham, Dayton i Grose Creek; wszystkie te okręgi dostarczają ropę ciężkiej jakości. Okręgi zaś: Powell, Corsicana i Petrolia, chociaż znajdują się w północnej części Texas, należą już do pola naftowego Midcontinent. Pierwszy okręg produkuje ropę ciężkiej jakości, dwa pozostałe lekkiej jakości.

Czynność wiertnicza w Texas, tak na południu jakoteż i na północy znacznie osłabła w roku przeszłym; przekonujemy się o tem z następującego zestawienia:

Nowa produkcja:

w połudn. Texas	Szyby produktywne:	Ogółem beczek:	przeciętnie beczek:	Szyby suche:	Gazowe:	zastanowione:
Humble	215	46260	215,1	8	72	186
Batzon	43	2806	65,2	—	10	17
Spindletop	82	9385	114,4	—	26	28
Sour Laake	72	7376	102,4	—	9	6

	Szybby pro- duktywne:	Ogółem beczek:	przeciętnie beczek:	Szybby suche:	Gazowe:	zastanowio- ne:
Saratoga	40	5135	128,3	—	4	12
Dayton	2	90	45,0	—	6	3
Hoskins Mound	1	55	55,0	—	2	2
Markham	5	2700	540,0	—	12	13
Goose Creeck	2	440	220,0	—	3	274
razem ewent. { przeciętnie	462	74247	106,7	8	147	274
w połn. Texas						
Corsicana	8	41	5,1	1	4	8
Powell	30	368	12,3	—	12	7
Petrolia (Henrietta)	19	718	37,8	2	5	—
S. Bosque	—	—	—	—	—	7
razem ewent. { przeciętnie	57	1127	19,8	3	21	22
ogółem	519	75374	—	11	168	296

W południowej części stanu Texas zmniejszyła się w porównaniu z rokiem zeszłym ilość dokończonych szybów o 207, suchych szybów o 63 a gazowych o 3, podczas gdy ilość zastanowionych otworów wiertniczych wzrosła z 252 na 274 czyli o 22 szybów. Cała nowa produkcja zmniejszyła się o 9850 beczek, przeciętna zaś wydajność ropodajnych otworów wiertniczych powiększyła się o 35 beczek.

Okręg Humble jest jedynym, w którym rozwinęła się czynność wiertnicza na wielką skalę, tak, że w r. 1908 dowieziono o 45 szybów więcej, niż w roku zaprzyszłym. Wzrosła również i przeciętna wydajność otworów wiertniczych tego okręgu, tak, że nowa dzienna produkcja wykazywała wyżkę 15.600 beczek. W lipcu z. r. dowieciła w tym okręgu firma „Sun Oil Co“ źródło ropne o początkowej produkcji 300 beczek, a w sierpniu tego samego roku firma „W. S. Farist“ jedno źródło o produkcji 1400 beczek a drugie o produkcji 1200 beczek. W ciągu całego roku miało 8 szybów początkową dzienną produkcję przeszło 1000 beczek, 28 szybów wyż 500 beczek a 48 szybów każdy najmniej po 200 beczek. Te dodatnie rezultaty stały się powodem bardzo

ożywionej czynności wiertniczej, szczególnie z końcem roku sprawozdawczego.

Największą zniżkę w produkcji wykazuje okręg Batson, gdyż ilość otworów wiertniczych zmniejszyła się tutaj o 131; w ślad za tem i przeciętna dzienna produkcja wykazywała zniżkę 15.198 beczek.

Również i w Sour Lake zmniejszyła się ilość źródeł ropnych o 48, a nowa dzienna produkcja o 5105 beczek.

W Goose Creek dowieziono 2. czerwca 1908 r. w miejscowości, oddalonej od Houston o 25 mil angielskich, w głębokości 1600 stóp źródło ropne, o początkowej produkcji 30 beczek na godzinę. Ropa ta miała ciężar gatunkowy 18° B. Z końcem miesiąca spadła ta produkcja na 425 beczek dziennie i od tego czasu zaczęła się już stale obniżać.

W północnej części stanu Texas, wykazuje okręg Petrolia stosunkowo bardzo dodatnie rezultaty. Nowa dzienna produkcja wzrosła o 500 beczek, a przeciętna wydajność o 24,5 beczek. Okręg Corsicana, który swego czasu odgrywał bardzo wielką rolę pod względem produkcji, obecnie zeszedł prawie na ostatni plan.

Na czynność wiertniczą w stanie Louisana daje pogląd poniższe zestawienie:

Nowa produkeya:

	Szyby ropodajne:	Ogółem beczek:	Przeciętnie beczek:	Szyby gazowe:	Szyby suche:	Szyby zastanów.
Jemings	104	84.620	813,6	—	38	36
Caddo	43	14.355	333,8	8	7	2
Ause la Butte	7	5.200	742,9	—	9	12
Welsh	—	—	—	—	—	2
ogółem wzgl. przeciętnie	154	107.175	676,4	8	54	52

Czynność wiertnicza w tym stanie była dość ożywioną i wykazała bardzo dobre rezultaty. W okręgu Jennis ilość szybów ropodajnych powiększyła się o 51 czyli o drugie tyle, co w roku zeszłym. To samo można powiedzieć o przeciętnej dziennej produkeyi tych otworów wiertniczych. Ilość suchych szybów wzrosła o 15, a ilość zastanowionych szybów zmniejszyła się o 5.

Ilość otworów wiertniczych ropodajnych w okręgu Caddo zwiększyła się o 35,

a przeciętna wydajność o 211.8 beczek. Nowa dzienna produkeya podniosła się z 975 beczek na 14.355 beczek.

W okręgu Ause-la-Butte ukończono we wrześniu 1908 r. dwa szyby, które z początku dawały dziennie 4500 beczek; w krótkim jednak czasie produkeya ich bardzo znacznie się obniżyła.

Rzeczywistą produkeyę pola naftowego Texas-Louisiana w ostatnich dwóch latach przedstawia następująca tabelka:

	1908 beczek	1907 beczek	Zwyżka ewent. zniżka beczek
w T e x a s			
Humble	3,777.316	2,920.640	+ 847.676
Spindletop	1,741.070	1,699.943	+ 41.127
Saratoga	1,700.986	2,130.928	— 429.942
Batson	1,584.500	2,164.453	— 579.953
Sour Lake	1,580.655	2,353.940	— 773.285
Markham	60.869	—	+ 60.869
Dayton	39.901	108.038	— 68.137
Powell	398.649	596.897	— 198.248
Corsicana i Petrolia	299.173	309.571	— 10.397
razem	11,217.155	12,322.696	— 1,105.541
L o u i s i a n a			
Jennigs	4,856.889	4,895.905	— 39.016
Caddo	513.504	48.266	+ 465.238
Auze la Butte	219.265	76.938	+ 142.327
Welsh	43.976	47.315	— 3.340
razem	5,633.634	5,061.425	+ 565.209
ogółem	16,950.789	17,391.121	— 540.332

(Dokończ. nast.)

Wiadomości z targu ropy.

Według podania p. Alfonsa Gostkowskiego, zaprzysiężonego sensała dla sprzedaży produktów naftowych i ropy we Lwowie, ceny ropy w czerwcu i lipcu przedstawiały się następująco:

DATA	W A L U T A								
	15/VII.	31/VII.	30/VIII.	sierp.—wrz. październ.	wrz.—paźdz. listopad.	R. 1910.			
29. czer. 1909	140—141	143—145	145—147	148—150	152—154	190—200			
30. „ „	142—143	146—147	147—149	150—152	153—155	190—200			
1. lipca „	143—144	147—148	150—151	154—156	156—158	190—200			
2. „ „	143—144	147—148	150—151	154—156	156—158	190—200			
3. „ „	143—144	147—148	150—151	154—156	156—158	190—200			
4. „ „	143—144	147—148	150—151	154—156	156—158	190—200			
5. „ „	150—151	153—154	156—157	157—160	162—165	200—220			
6. „ „	150—151	153—154	156—157	157—160	162—165	200—200			
7. „ „	153—154	155—156	159—160	163—165	165—168	200—220			
8. „ „	154—155	158—160	160—162	164—166	166—168	200—220			
9. „ „	166—167	168—170	173—175	175—180	180—182	210—220			
10. „ „	166—167	168—170	173—175	175—180	180—182	210—220			
11. „ „	166—167	169—170	174—175	175—180	180—182	215—220			
12. „ „	166—167	169—170	174—175	175—180	180—182	215—220			

Inżynierowie przedsiębiorcy Bielski, Łukaszewski & Ska kom.

Borysław, telefon 121.

W BORYSŁAWIU

Lwów, telefon 848.

KRONIKA.

Galicyjskie Karpackie akcyjne Towarzystwo naftowe. Dnia 7. lipca b. r. odbyło się we Wiedniu XIV. zwyczajne Walne Zgromadzenie wyżej wymienionego Towarzystwa pod przewodnictwem barona Roberta Biedermanna.

Dyrektor Otto Brunner złożył sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok ubiegły i oświadczył między innemi, że kryzys, która już tak długo trwa w przemyśle naftowym, przybrała jednak w roku zeszłym wprost katastrofalny charakter. Pomimo energicznej akcji zapobiegawczej ze strony Krajowego Związku producentów ropy, nie

można było absolutnie przeszkodzić szalonej niższe cen ropy, która dała się odczuć boleśnie i na targu rafinadą. Zarządowi Towarzystwa udało się wprawdzie uzyskać ze swoich szybów mierną produkcję, jednak sprzedaż wyprodukowanej ropy nie dała w tym roku żadnych zysków. Natomiast interes transportowo-magazynowy, jak również fabryczny dał zadowalniające rezultaty. Ogólny bilans Towarzystwa zamyka się z zyskiem 519,849 Koron. Dyrekcja proponuje rozdzielać między akcjonariuszy Towarzystwa 30% dywidendy oraz przeniesienie na rok nowy kwoty 39,849 K.

Po wyjaśnieniu przez przewodniczącego obecnej sytuacji handlowej oraz po omówieniu przy-

szej polityki handlowej, uchwaliło Walne Zgromadzenie zmianę kilku punktów obecnego statutu. Następnie przystąpiono do wyboru dwóch członków Rady Nadzorczej, którymi wybrano ponownie pp.: F. J. Mac-Garveya i barona Wiktora Schosbergera; do komisji rewizyjnej weszli pp.: Moritz Aigner i Emil Löbl, jako członkowie, a pan Edwars Freisster, jako zastępca.

Po obradach Walnego Zgromadzenia odbyło się konstytuujące posiedzenie Rady Nadzorczej Towarzystwa. Prezesem obrano p. Augusta Korczak Gorayskiego, wiceprezesem p. W. H. Mac-Garveya. Dotychczasowy zastępca dyrektora p. Teodor Franciszek Müllner, został zamianowany komercyjnym dyrektorem Towarzystwa.

Reskrypt ministerstwa handlu. C. k. Trybunał administracyjny w orzeczeniu z 21. grudnia 1907 l. 8946 wyraził zapatrywanie, że przedsiębiorstwa górnicze należy zaliczyć do przedsiębiorstw przemysłowych. Wychodząc z tej zasady, orzekł Trybunał administracyjny w odnośnym szczegółowym wypadku, że uwolnienie od należności, które § 9 ustawy z 29. lutego 1864, Dz. u. p. Nr. 20, przyznaje kupcom i przemysłowcom, przysługuje także korespondencyom przedsiębiorców górniczych.

C. k. Ministerstwo skarbu oznajmiło reskryptem z 26. kwietnia 1908 l. 37.537/908, że powyższe zapatrywanie Trybunału administracyjnego podziela.

Dodało jednak, że przedsiębiorcy górniczy mają odtąd przestrzegać także innych norm należnościowych, które dotyczą przemysłowców wogóle, te normy dotychczas miały zastosowanie tylko do tych posiadaczy kopalni, których za kupców uważać należy, n. p. do spółek akcyjnych).

Do tych przepisów należnościowych, które odtąd obowiązywać będą **wszystkie przedsiębiorstwa górnicze bez wyjątku**, należą w szczególności, przepisy o stemplowaniu ksiąg przedsiębiorstwa (por. tar. 59 ustawy z 13. grudnia 1862 Dz. u. p. Nr. 89 i § 11 ustawy z 29. lutego 1864, Dz. u. p. Nr. 20), rachunków zwyczajnych (por. tar. 83 B. 2 ustawy z 13. grudnia 1862 Dz. u. p. Nr. 89 i § 19, ustawy z 18. marca 1876 Dz. u. p. Nr. 26) i rachunków bilansowych (por. tar. 28 ustawy z 9. lutego 1850, Dz. u. p. Nr. 50 i § 10 ustawy z 29. lutego 1864, Dz. u. p. Nr. 20).

Nafta w Rumunii. Produkcja naftowa w Rumunii wykazuje coraz lepsze postępy. W kwietniu b. r. wynosiła ona 107.966 tonn wobec 101.309 t. w marcu b. r., czyli o 7.000 tonn więcej. Według dyskryktów przedstawia się ona następująco: Prahowa 102.116 tonn (w marcu 95.465 tonn), Dimbovitza 2.027 tonn (2.294 tonn), Buzen 2.180 tonn (1.925 t.), Bacan 1.643 t. (1.625 t.). Z tego zestawienia wynika, że tylko okręg Dimbowitza wykazuje nieznaczną zniżkę. Pierwsze miejsce w produkcji krajowej w kwietniu zajmują kopalnie: Bustenari, Calinot i Buchoi o łącznej produkcji 34.949 tonn,

choć w porównaniu z miesiącem marcem wykazują zniżkę 2.000 tonn. Bardzo znacznie natomiast wzmożła się produkcja drugiej z rzędu, pod względem produkcji kwietniowej, grupy kopalni w Campina, Poiana i Moreni. Produkcja kopalni w Campina i Poiana wynosiła w kwietniu 28.337 tonn wobec 23.567 tonn w marcu, w Moreni 29.217 tonn wobec 24.357 tonn w marcu.

Przyszłość ropy opałowej. Na kongresie dla chemii stosowanej, który odbył się w ostatnich dniach w Londynie, miał Sir Boverton Roddood bardzo ciekawy odczyt, w którym wykazał bardzo szczegółowo wyższość ropy opałowej nad węglem, oraz oświadczył się za zastosowaniem najróżnorodniejszych środków opałowych, ażeby gromadzić w przyszłości brak węgla przesunąć na jak najdalszą metę. Twierdził, że jest obowiązkiem rządu każdego państwa, w którym znajduje się nafta, popierać o ile możliwości jej eksploatację i zastosowanie. Odnośnie do ropy opałowej, nie zachodzi bynajmniej obawa hyperprodukcji, jeśli się zastosuje odpowiednie urządzenia transportowe, nie można jednak ludzię się nadzieją, że ropa opałowa zdołałaby w przyszłości zastąpić węgiel. Obecna produkcja ropy jest rezultatem przeszło półwiekowej czynności inwestycyjnej. Amerykański statystyk naftowy Dr. Dawid T. Day obliczył, że w Stanach Zjednoczonych obecnie znajdująca się ropa — jeżeli produkcja w dotychczasowym tempie wzrastać będzie — już w roku 1935 (za 26 lat) zupełnie się wyczerpie, a jeżeli produkcja zatrzyma się na dotychczasowym poziomie, to wystarczy tylko jeszcze na 90 lat. Wprawdzie, według wszelkiego prawdopodobieństwa, odkryte zostaną nowe źródła ropne, ale jest rzeczą w najwyższym stopniu nieprawdopodobną, by ilości ropy były kiedyś tak wielkie, aby wywołały rewolucję w przemyśle opałowym. Jednak wobec wielkich korzyści, jakie daje ropa opałowa przy zastosowaniu jej do pewnych celów (np. opalanie okrętów), powinno się wszelkimi siłami dążyć do powiększenia produkcji, a kraj, który pod tym względem osiągnie najpomyślniejsze rezultaty, zajmie bezwątpienia wysoką pozycję w światowym przemyśle.

Ciekawy proces w sprawie terenów ozokerytowych (wosku ziemnego) w Mołdawii. Pierwsza sekcja kasacyjnego trybunału sądziła w ostatnią środę bardzo ciekawą kwestyę. Chodziło o sądowe stwierdzenie, czy właściciele terenów w Tirgul-Oena i Slanic mają prawo zezwolić na eksploatację terenów podziemnych, uposażonych bardzo w wosk ziemny. Prawo eksploatacji ozokerytu wydzierżawił przed kilku laty zastępca angielskiego syndykatu p. Dr. Borchten'owi niejaki Vasyl Popa, który wynajął od włościan wielką ilość gruntów. Temu faktowi sprzeciwiło się państwo twierdząc, że włościanie nie mieli prawa wydzierżawiać terenów podziemnych, lecz mogli jedynie rozporządzać dowolnie powierzchnią swo-

ich gruntów. Sądowa komisja konsolidacyjna w Bacau przychyliła się na stronę rządu, wskutek czego trybunał apelacyjny w Jassach odrzucił protest, wniesiony przez pp. Theiler'a Ruciska i Elias & Taubes, którzy w międzyczasie otrzymali również od włościan koncesję na dobowanie ozokerytu. Wyżej wymienieni wnieśli rekurs do trybunału kasacyjnego i wysłali na rozprawę swoich zastępców pp. Tako Jonescu i Rosenthal'a. Trybunał kasacyjny odłożył ogłoszenie wyroku na dzień 27. maja starego stylu. Proces powyższy obudza we wszystkich kołach naftowych krajowych i zagranicznych oraz u posiadaczy kopalni wosku ziemnego, bardzo wielkie zainteresowanie, ponieważ okolice Slanic i Targul-Oca znane już są od wielu lat jako mieszczące w sobie bardzo bogate pokłady wosku ziemnego. Istnienie ich w Rumunii w okolicy Slanic, stwierdził po raz pierwszy w r. 1860 niemiecki lekarz Mayer.

Eksport nafty do krajów północnych. Od 1. stycznia 1906 istnieje pomiędzy Danią, Szwecją i Norwegią z jednej strony, a Austro-Węgrami z drugiej strony, ruch towarowy zapomocą dwóch linii kolejowych: Warnmünde-Gjodors i Sassnitz-Trolloburg. Na pierwszej linii kolejowej jest połączenie wprost z krajami północnymi, przy posługiwaniu się drugą linią bywają towary w Sassnitz przeładowywane na okręty, a w Trolloburg do wagonów. Przez utworzenie połączenia kolejowego między Sassnitz a Trolloburg, które będzie oddane do publicznego użytku z dniem 1. lipca b. r., nastanie i dla tej linii proste połączenie dla ruchu towarowego i osobowego. Za przykładem zarządów kolejowych krajów północnych, które postanowiły zmienić wskutek powyższego nowego połączenia powstałe niemiecko-północne taryfy kolejowe, poszły i zarządy kolei austriackich i zamierzają z dniem 1. lipca b. r. wydać nową taryfę dla północnego ruchu handlowego. Temu zamiarowi sprzeciwiają się szczególnie galicyjscy przemysłowcy naftowi, gdyż te nowe taryfy naftowe będą zawierać częściowo zniżki dotychczasowych opłat taryfowych. Znaczenie i ważność kolejowego połączenia Sassnitz-Trelleburg dla galicyjskiego przemysłu naftowego i benzynowego polega głównie na tem, że cysterny, napełnione naftą, benzyną i t. d., od stacji wysyłkowej aż do skandynawskiej stacji odbiorczej mogą posługiwać bez przeładowywania najkrótszym torem kolejowym. Galicyjskie koła naftowe spodziewają się, że znajdują w Skandynawii pole zbytu dla swoich produktów.

Wybory do Delegacji komitentów Krajowego Związku producentów ropy na okres od 1. czerwca do 30. listopada br. dały następujący rezultat:

Z grupy I. zostali wybrani: pp. inż. Felician Dembowski, inż. Julian Fabiański, Stanisław Kurtz, Felician Łodziński, Stanisław Moraczewski, Dr. Eugeniusz Reiter. Z grupy II.: pp. Adolf Kiesler, Mieczysław Longchamps, Tadeusz Malczewski, Dr. Ludwik Röhr, inż. Wit Sulimirski, inż. Stanisław Szczepanowski.

PO ZAMKNIĘCIU NUMERU.

Z Borysławia donoszą nam: Dnia 6. lipca dowierdziły się znaczniejszej ropy następujące szyby:

„Tryumf I“ firmy Spitzmann, Kammermann, Morgenstern w głębokości 1227 m. około 20 cystern; — „Maria Theresia III“ firmy hr. Resseguier & Dr. Fränkel w głębokości 1212 m. około 15 cystern. — „Br. Popperowa I“ w głęb. 1215 m. około 18 cyst.

C. k. Zarząd Salinarny w Dolinie.
L. 837/909.

Ogłoszenie licytacji.

Celem zabezpieczenia dostawy ropy opałowej dla kilku zarządów salinarnych, a mianowicie:

**w czasie od 1. stycznia 1910
do końca grudnia 1910 :: :: ::**

dla zarządu salinarnego:

w Lacku	33.000 q	
w Drohobyczu	16.000 »	
w Stebniku	33.000 »	
w Bolechowie	21.000 »	
w Dolinie	26.000 »	129.000 q

**w czasie od 1. marca 1910
do końca grudnia 1910 :: ::**

dla zarządu salinarnego w Kałuszu 17.500 q odbędzie się w kancelaryi c. k. zarządu salinarnego w Dolinie publiczna licytacja zapomocą pisemnych ofert

dnia 11. sierpnia 1909 r.

Oferty według udzielonego wzoru sporządzone, należycie ostemplowane, własnoręcznie podpisane, zaopatrzone w poręczne w wysokości 5% rocznej kwoty, obliczonej według ilości ropy i oferowanych cen jednostkowych w gotówce lub papierach wartościowych, zawierające oświadczenie, że oferentowi znane są warunki licytacyjne i że się im bezwarunkowo poddaje, mają być wniesione najpóźniej do **godziny 12 w południe dnia 11. sierpnia 1909** do rąk Naczelnika c. k. zarządu salinarnego w Dolinie.

Oferty po terminie wniesione jakoteż wszelkie dodatkowe oferty nie będą uwzględnione.

Bliższe warunki licytacyjne, jakoteż formularz oferty i t. d. można przejrzeć w zarządzie salinarnym w Lacku, Drohobyczu, Stebniku, Bolechowie, Dolinie i Kałuszu w godzinach urzędowych.

C. K. ZARZĄD SALINARNY.

Dolina, dnia 12. lipca 1909.

PIERWSZA KRAJOWA

Fabryka chemiczno-technicznych smarów
i pakunków do maszyn parowych

EDWARDA HELLWIGA

we Lwowie, ulica Kopernika liczba 29
Adres telegraficzny: Hellwig, Lwów, Kopernika.

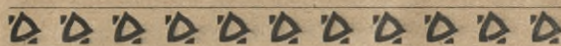
poleca

znakomite szczeliwa (pakunki) i smary do
maszyn parowych, a mianowicie:

Szczeliwa „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ z najlep-
szego asbestu, konopi i bawełny.

Smary: „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ do szczeliw.
„Saturn“ do kurków parow. „Merkur“ do
skóry. „Eros“ do kolektorów. „Neptun“ do lin
konopnych. „Jupiter“ do rzemieni z sierści wiel-
błądziej. „Jowisz“ do lin drucianych. „Mars“ do
rzemieni. „Conservator“ do gumy. „Regulator“ do
trybów. „Apollo“ do łożysk. „Wezuwiusz“ do lak.
kotłów. „Puritas“ przeciw tworzeniu się kamienia
w kotle. „Venus“ do czyszczenia metalu. **Tłuszcz**
tawotowy. Waselina.

Na składzie utrzymuje: oliwę, ragozynę S. M.
Schibaeffa & Co w Baku, oleje cylindr. ameryk.
i krajowe i wszelkie inne przybory do maszyn
parowych.

DOM KOMISOWO-HANDLOWY

Zygmunta Jana MARSZAŁKIEWICZA

Lwów, ul. Bielowskiego 1. 6.

(FIRMA ZAPROTOKOŁOWANA).

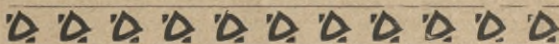
Przyjmuje zastępstwa fabryk krajowych, pośre-
dniczy i informuje w kwestyach rodzimego prze-
mysłu i handlu.

Nadto zajmuje się „Porządkowaniem stosunków
majątkowych“, regulowaniem hipotek, wyrabia-
niem i konwersją pożyczek hipotecznych. Pośre-
dnictwo w kupnie i sprzedaży majątków. Przepró-
wadzanie komisowej częściowej parcelacji.

Pośredniczy w sprzedaży i zakupie, wydzier-
żawianiu terenów i kopalń naftowych, jako też
udziałów w tychże uprawnieniach pod najprzy-
stępniejszymi warunkami. Kupuje i sprzedaje ropę.

Zastępstwo firm zagranicznych.

Dom omisowy posiada najznakomitsze siły fa-
chowe tak w technicznym zakresie jak i w han-
dlowym. Załatwia wszelkie zlecenia punktualnie
i szybko.

OLEJE MASZYNOWE pierw-
szorzędnej jakości
OLEJE DO PODŁÓG
OLEJE i ROPE DO PĘDZE-
NIA MOTORÓW
KOMPOZYCJE DO ROP-
NYCH PALNIKÓW POKO-
JOWYCH

NAFTĘ DO PALNIKÓW
„LUX“ I DOSKONAŁE
specyalne SORTY NAFTY
BENZYNY MOTOROWE po
najtańszej cenie
BENZYNY AUTOMOBIL. i
BENZYNY DO LAMP GÓR-
NICZYCH i wszelkich celów

POLECA FABRYKA NAFTY

Waleryana Stawiarskiego i Spółki

KROSNO

SKŁAD KOMISOWY W BORYSŁAWIU POD KIEROWN. P. BACHOWSKIEGO

gdzie jest zawsze dostateczny zapas wszystkich towarów.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiert-
niczych do wierceń akordowych.

Oferujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcjach z przemysłem na-
ftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Bałma.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń
i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów
świdrowych i wszelkie czynności w zakresie miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.

Przedsiębiorstwo dla głę- bokich wierceń

Wit Sulimirski

w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na
kopalniach ropy w Galicji,
na Kaukazie i w Rumunii;
obejmuje akordy wiertnicze
ewent. z własnym udziałem.
Ekspertyzy terenów galicyj-
skich i kaukaskich. Kupno
i sprzedaż terenów nafto-
wych.

ALFONS GOSTKOWSKI

przez Izbę handlową i przemysłową
we Lwowie mianowany, i przez
e. k. Namiestnictwo potwierdzony
i zaprzysiężony

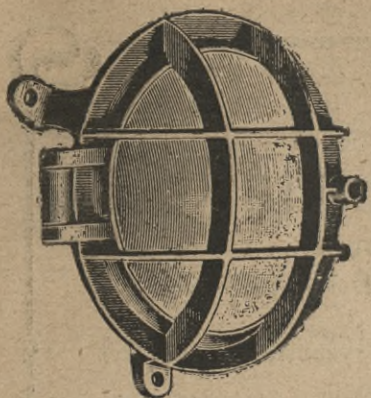
senzal

dla sprzedaży i kupna ropy, wo-
sku ziemnego i produktów tych
minerałów. Jako urzędnik pu-
bliczny pobiera przy transakcjach
ściśle oznaczoną a zatwierdzoną
przez Namiestnictwo opłatę senzala.
Udziela swej klienteli rzeczowych
i wiarygodnych informacji w za-
kres przemysłu naftowego wcho-
dzących.

Biura: Lwów, plac Smolki 1. 4.

Tel.: 1059

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

ŚWIATŁA — SIŁY — TRAKCYI

SKŁADY MATERIAŁÓW
INSTALACYJNYCH ==

INŻYNIEROWIE KNAUS & CZAJKOWSKI
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ELEKTROTECHNICZNYCH
LWÓW, UL. KOPERNIKA 26 — TELEFON NR. 40

PROJEKTY I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wylączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmann w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borystawiu, Krośnie i Zagórzu.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwow.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Uniwersalne Raki

patentu Romana Gierszyńskiego
z wymiennymi bakami do rur
5", 6", 7", 9" i 10"

oraz do rozkręcania lewych rur
sprzedaje i wypożycza Fabryka na-
rzędzi i instrumentów wiertniczych

W. Wolski

W. Zdanowicz i Sp.

w Borysławiu

FILIA

PRASKIEGO BANKU KREDYTOWEGO

we Lwowie — ulica Karola Ludwika 1 29.

Tel. 937, 946, 846. — Zakład centralny w Pradze.
Filie w Kolinie i Ołomuńcu.

Wpłacony kapitał akcyjny kor. 6,000.000 — Fun-
dusze rezerwowe i gwarancyjne kor. 3,200.000.

KORZYSTNE ZAŁATWIENIE

wszelkich transakcyj bankowych i lokacyj kapitałów.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadza-
nie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i za-
granicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku
bieżącym). — **Otwieranie kredytów i udzielanie po-
życzek** na podkład papierów wartościowych. Przyjmowanie
w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. Ubez-
pieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. —
Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów war-
tościowych. **Listy polecające i akredytywy** na sezony
podróży. — **Eskont weksli. Inkasa i wypłaty** w kraju
i na miejsca zagraniczne. — **Wkłádki pieniężne** na ksią-
żeczki wkłádkowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocen-
towuje po

4 $\frac{1}{2}$ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem: opro-
centowanie po 4 $\frac{1}{2}$ procent w rachunku bieżącym.

ODDZIAŁ KOMERCYALNY:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych
i budowl publicznych, kredyty na podatki i cła.
Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprze-
daż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie
tychże.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego

Adres dla telegr.:
„Nafta“ Borysław.

W BORYSŁAWIU

Międzymiastowy
telefon Nr. 13.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcyi,
Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału,
Świdry ekscentryczne patentu M. Longchamps'a, jakoteż wszelkie
przybory do głębokich wierceń,
Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr,
Zbiorniki na ropę opałową,
Gazowniki specjalnej konstrukcyi,
Mierniki na ropę,
Odlewy żelazne i metalowe,
Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18
== Skład w Borysławiu ==

wykonuje

Rury wiertnicze spajane i bez szwu,
Rury gazowe i wodociągowe,
Rury ropociągowe dla wysokiego ciśnienia,
Rury płomienne bez szwu,
Rury lane żelazne gazowe i wodociągowe,
Rezerwoary żelazne dla ropy, każdej wielkości,
Liny druciane marki: „Priv. öst. ung. Statts- Eisenbahn Gesell.,
Żerdzie ratunkowe i wiertnicze witkowskiej marki specjalnej,
Suwaki wodne i ropne, modelu ciężkiego i lekkiego, fabrykat
specjalny,
Wszelkie armatury dla pary i wody,
Elektrycznie spajane żelazne witkowskie beczki dla transportu
ropy i spirytusu.

Filia wiedeńskiej fabryki narzędzi firmy Blau'a i S-ki
Wiedeń, XX/2 Hellwagstr. 4—8.

Cenniki i oferty na żądanie odwrotnie darmo i opłatnie.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.